

Empowered lives.
Resilient nations.

Minuta celei de-a patra întâlniri a *Grupului de Lucru Inter-Organizațional* al Proiectului "Îmbunătățirea eficienței energetice în gospodăriile și comunitățile cu venituri reduse din România"

27 iunie 2013

Hotel Capital Plaza București, Sala Mihail Kogălniceanu

Introducere

Grupul de Lucru Inter-Organizațional reunește reprezentanți ai instituțiilor care desfășoară politici energetice la nivel național, având drept **scop** analiza principalelor posibilități de integrare a conceptului de „sărăcie față de combustibil” în politicile naționale și locale.

Principalele **teme ale întâlnirii** au fost următoarele:

- prezentarea stadiului actual de dezvoltare a recomandărilor cu privire la "sărăcia față de combustibil", în cadrul Proiectului;
- prezentarea propunerii de metodologie de evaluare și definire a "sărăciei față de combustibil", precum și a pașilor pentru dezvoltarea și implementarea ulterioară a unui plan național de acțiune împotriva "sărăciei față de combustibil";
- analiza posibilităților de finanțare pentru reducerea "sărăciei față de combustibil", precum și a unei variante de schemă de obligații;
- analiza stadiului transpunerii Directivei 27/2012 privind eficiența energetică și eventuale sugestii cu privire la modalități de sprijin al consultărilor naționale din partea Proiectului UNDP-GEF;
- analiza stadiului transpunerii Directivei 31/2010 privind performanța energetică a clădirilor;
- aspecte privind integrarea conceptului de "sărăcie față de combustibil" în legislația națională.

Desfășurarea evenimentului

Domnul Raul Pop mulțumește participanților pentru prezența la această întâlnire, precizând faptul că este un privilegiu de a fi alături de oameni foarte buni cunoscători în tematicile care fac obiectul Proiectului nostru și le comunică faptul că întâlnirea va fi înregistrată audio pentru a putea păstra mai bine aportul participanților la discuții.

Domnul Pop se prezintă (coordonator al Proiectului din partea Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în România - UNDP), o prezintă pe doamna Gina Petrescu – Manager de proiect din partea Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice (MDRAP) și dă cuvântul doamnei Cristina Petrescu, consilier al domnului Secretar de Stat al MDRAP, Iulian Matache.

Empowered lives.
Resilient nations.

Doamna Cristina Petrescu mulțumește pentru invitație și comunică deosebită atenție pe care ministerul, inclusiv conducerea acestuia, prin intermediul domnului Secretar de Stat o acordă implementării cu succes a acestui Proiect de îmbunătățire a eficienței energetice în gospodăriile și comunitățile cu venituri reduse. Acest lucru ca urmare a unei colaborări foarte bune, extrem de strânse între părțile implicate în Proiect, atât din punctul de vedere al echipei UNDP, cât și al echipei MDRAP, prin Unitatea de Implementare a Proiectului (UIP) condusă de doamna Gina Petrescu. Totodată, doamna Cristina Petrescu manifestă regretul că domnul Secretar de Stat, urmare a multor probleme legate de strategie, de dezvoltarea unor programe regionale, de implicațiile în cadrul legislativ, nu a putut participa la acest important eveniment.

Doamna consilier asigură participanții de faptul că MDRAP pune în aplicare politicile Guvernului în domeniul energiei, respectiv de creștere a eficienței energetice cu 20% și de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră cu 20%, la nivelul anului 2020, prin implementarea de programe în domeniul creșterii performanței energetice a clădirilor. Astfel, MDRAP a participat la acțiuni de reformare a Directivei 91/2002 aprobată în anul 2010 privind performanța energetică a clădirilor care a fost transpusă în legislația națională prin modificarea Legii 372/2005. De asemenea, MDRAP întreprinde acțiuni de transpunere în legislația națională a Directivei 27/2012 privind eficiența energetică.

În acest spirit, s-a creat cadrul legislativ pentru stimularea acțiunilor în domeniul reabilitării termice a clădirilor și pentru implementarea unor programe la nivel național, unele dintre acestea fiind finanțate de la bugetul de stat, și anume *Programul național multianual privind creșterea performanței energetice a blocurilor de locuințe* (realizat conform OUG 18/2009) și *Programul privind reabilitarea termică a clădirilor de locuit cu finanțare prin credite bancare cu garanție guvernamentală* (realizat conform OUG 69/2010), iar altele finanțate din fonduri europene, și anume *Programul de reabilitare a blocurilor de locuințe situate în reședințele de județ*, realizat în cadrul *Programului Operațional Regional, Axa Prioritară 1. Sprijinirea dezvoltării durabile a orașelor. Poli urbani de creștere*.

Astfel, în numele conducerii Ministerului, Doamna consilier mulțumește Doamnei Gina Petrescu pentru eforturile depuse în cadrul UIP și reiterează importanța continuării unei bune colaborări între părțile implicate.

De asemenea, Doamna Cristina Petrescu subliniază importanța definirii, în cadrul Proiectului a termenilor de "consumator vulnerabil" și "sărăcie față de combustibil", precum și a stabilirii implicației și rolului acestor termeni în cadrul legislativ. Concomitent, foarte importantă este și identificarea surselor de finanțare pentru creșterea performanței energetice a clădirilor, mai ales în ceea ce îi privește pe acești "consumatori vulnerabili". Ministerul are un rol însemnat în reducerea dependenței energetice, urmărind sporirea eforturilor, unitar, în scopul atingerii rezultatelor acestui Proiect, rezultate care pot fi extinse, ca pilot, la nivel național.

În încheiere, Doamna consilier Petrescu, bazându-se pe realizările de până acum, a manifestat convingerea că, prin continuarea, cu aceleași echipe, acest Proiect își va atinge țintele, va avea rezultatul scontat și va asigura un pol de plecare la nivel național, fapt pentru care prezintă

mulțumiri persoanelor implicate în realizarea acestui Proiect, Doamnei Director Monica Moldovan, din partea Ministerului.

Domnul Raul Pop mulțumește Doamnei Petrescu și dă cuvântul Doamnei Monica Moldovan, Director de Programe în cadrul UNDP.

Doamna Monica Moldovan mulțumește participanților, afirmând faptul că este un privilegiu și o onoare de a învăța împreună pașii de urmat în încercarea de a ajunge la niște amendamente legislative, la niște legi care să transpună, mai ales această Directivă la care se lucrează, astfel încât categoria de "consumatori vulnerabili" să fie cea care beneficiază, în primul rând de eforturile acestui Proiect.

Doamna Moldovan mulțumește doamnei consilier Cristina Petrescu, MDRAP, precum și Asociației Auditorilor Energetici pentru Clădiri din România (AAECR), reprezentată de doamna Emilia-Cerna Mladin, care a fost întotdeauna alături de Proiect, încă din momentul scrierii acestuia. AAECR a organizat în cadrul Proiectului foarte multe training-uri pe aspecte de eficiență energetică și va organiza în continuare astfel de training-uri, rolul său fiind din ce în ce mai important pentru că se va implica și în aspectele de audit energetic al clădirilor care urmează a fi implementate în cadrul Proiectului deoarece Proiectul are mai multe componente, componenta de politici reprezentând doar una dintre ele.

În continuare, Doamna Moldovan le mulțumește încă o dată partenerilor și dă cuvântul **domnului Raul Pop** care le reamintește participanților faptul că acest Grup de Lucru Inter-Organizațional se află la a patra întâlnire și prezintă lista instituțiilor participante la întâlnire deoarece este relevant în a înțelege ce fel de aporturi tehnice se încearcă să fie incluse în Proiect, astfel încât să fie obținute rezultate relevante, cu impactul dorit.

În ceea ce privește Agenda întâlnirii, Domnul Pop comunică faptul că în prima parte vor fi puse în context activitățile Proiectului pentru ca cea de-a doua parte să fie dedicată subiectului tehnic legat de politicile publice pe care experții Proiectului le vor lansa spre dezbateră în scopul obținerii a cât mai mult din informațiile și experiența participanților, astfel încât produsul final să corespundă așteptărilor tuturor celor implicați. Apoi, domnul Raul Pop dă cuvântul domnului Corneliu Rotaru, Director în cadrul Autorității Naționale de Reglementare în domeniul Energiei (ANRE).

Domnul Corneliu Rotaru mulțumește pentru invitație și evidențiază faptul că modul de colaborare dintre ANRE și Proiect a căpătat o componentă permanentă. De asemenea, domnul Rotaru manifestă aprecierea sa față de Studiul referitor la "consumatorul vulnerabil", realizat în cadrul Proiectului și care a oferit ANRE câteva elemente importante în ceea ce urmează a întreprinde cu privire la aplicarea Directivei 27/2012. Referitor la subiectul prezentării (*Analiza stadiului transunerii Directivei 27/2012 privind eficiența energetică și eventuale sugestii cu privire la modalități de sprijin al consultărilor naționale din partea Proiectului UNDP-MDRAP-GEF*), domnul Rotaru subliniază faptul că acesta cuprinde mai multe aspecte și anume: o foarte scurtă evaluare a stadiului punerii în aplicare a Directivei, o analiză a problemelor specifice legate de articolul 7 din Directivă, pe bază căruia se încearcă identificarea unui mecanism de intervenție în favoarea

Empowered lives.
Resilient nations.

consumatorilor vulnerabili, precum și o analiză a aspectelor legate de modul în care acest mecanism ar putea să răspundă problemelor consumatorilor vulnerabili.

Doamna Emilia-Cerna Mladin apreciază faptul că prezentarea domnului Rotaru a fost foarte interesantă, însă legat de intensitatea energetică, subliniază faptul că nu stăm deloc bine la acest capitol.

Doamna Mladin evidențiază faptul că România are potențial în ceea ce privește economia de energie, în diverse sectoare; de exemplu, există un potențial de 40%, economie de energie în sectorul clădirilor, iar clădirile consumă 40%, astfel încât numai din clădiri se poate înregistra o reducere de 16% din procentul de 20%. Oricum, este interesant de știut felul în care s-a definit intensitatea energetică, dacă s-a introdus și sectorul clădirilor.

Doamna Mladin aduce în discuție importanța implementării art. 7 din Directivă: dacă România ratează implementarea acestui articol, se pierde o mare șansă de a rezolva conflictul dintre producători/distribuitori/furnizori și consumatori. În continuare, rezultatul este acela că plătește numai consumatorul, iar consumatori vulnerabili (și Doamna Mladin așteaptă o definiție concretă pentru România) sunt foarte mulți, deși această vulnerabilitate este relativă.

De asemenea, nu doar că se rezolvă acest conflict, dar România ar putea beneficia și de o sursă de finanțare pentru că 1,5% din ceea ce se vinde, pentru realizarea economiei la nivelul țării este un procentaj suportabil, iar scheme de obligațiuni există în multe țări, nu doar în România. Este evident faptul că se va înregistra o rezistență din partea producătorilor, însă va trebui să îi obligăm; așadar, nu trebuie ocolit art. 7, apelând la sursele alternative care nu sunt folosite în România.

Referitor la validarea economiilor de energie, foarte importantă este comunicarea dintre auditorii pentru clădiri și auditorii pentru instalații industriale pentru a avea o metodă de raportare comună deoarece în momentul de față metodologiile, raportările, certificatele, rapoartele sunt complet diferite și trebuie gândită o schemă comună de raportare care să poată fi folosită de România în raportările internaționale.

Doamna Mladin continuă cu *Analiza stadiului transunerii Directivei 31/2010 privind performanța energetică a clădirilor*, evidențiind elementele de noutate și anume: "Planul național pentru creșterea numărului de clădiri cu consum de energie aproape egal cu zero", "Sisteme de control independent al certificatelor de performanță și rapoarte de inspecție" deoarece piața se plânge de calitatea acestor lucrări. Eficiența are în vedere toate sistemele consumatoare de energie dintr-o clădire.

Referitor la prezentarea domnului Corneliu Rotaru, **doamna Lavinia Andrei** (Președinte Terra Mileniul III) subliniază faptul că în ultimul document al Comisiei Europene numit "European Semester" se precizează că, în România, clădirile consumă de opt ori mai mult decât consumă clădirile la nivel european. În aceste condiții, întrebarea doamnei Andrei este următoarea: de ce nu sunt întreprinse eforturi pentru a se investi în clădiri, cu atât mai mult cu cât în acest fel, ar fi create și locuri de muncă, s-ar dezvolta economia și România ar avea o marjă pentru a crește intensitatea

Empowered lives.
Resilient nations.

energetică în alte sectoare în care este mai multă nevoie. Acest lucru ar fi potrivit, mai ales pentru că România se pregătește pentru următoarea perioadă financiară și nu trebuie să facă greșea de a nu introduce în Programele Operaționale această componentă. Și în anul 2006, Comisia Europeană a insistat la nivelul României să fie introdusă în Programele Operaționale această componentă de eficiență energetică în clădiri, România nu a dorit, astfel încât în anul 2013 ne aflăm în situația de a muta fondurile de pe o Axă prioritară pe alta pentru a le putea cheltui.

Doamna Gina Petrescu subliniază faptul că, în anul 2008, România a realizat intervenții la nivelul Uniunii Europene (UE) pentru ca investițiile în eficiența energetică a clădirilor să fie considerate eligibile, însă fără rezultat. Aceste intervenții ale României, ale ministerului s-au făcut încă din anul 2006.

Doamna Emilia-Cerna Mladin evidențiază faptul că este total fals că în România clădirile consumă de opt ori mai mult deoarece pe fondul construit se consumă aproximativ la fel de mult cum se consumă peste tot în UE. În alte state, ambițiile sunt mai mari, într-adevăr, însă în ceea ce privește clădirile noi pentru care au fost stabilite cerințe minime mai exigente.

Domnul Virgil Mușatescu intervine cu două precizări cu privire la prezentarea domnului Rotaru. Prima se referă la intensitatea energetică, în sensul în care România are nevoie de o reindustrializare care, respectiv cu componenta în dezvoltarea economică se simte evident printr-o creștere a consumului energetic, nu în același ritm. Există niște coeficienți macroeconomici de legătură între consumul necesar pentru creșterea, de exemplu, cu 1% a PIB-ului în domeniul industrie ș.a.m.d.

O a doua precizare se referă la imposibilitatea ocularii art. 7 din Directivă. Trebuie rezolvată o schemă de obligații sau o schemă alternativă pentru că, altfel, am intra în *infringement*. Problema ridicată de domnul Rotaru este aceea că anumite lucruri nu se rezolvă la nivel tehnic unde într-adevăr se pot propune anumite căi, dar există o necesitate în legătură cu decizia politică.

Domnul Narcis Jeler (Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice) are următoarea întrebare de clarificare cu privire la prezentarea domnului Rotaru, legată de ținta preliminară 2020: proiecțiile arătau că ajungem la 40 milioane TEP de la 50 milioane, în condițiile cărui an de referință? Dacă ne referim la anul 2005 și luăm în calcul procentul de 20%, acest lucru ar însemna 40 milioane pentru anul 2020 pe care aproape că îl putem atinge cu *business as usual*; dacă pornim de la anul 2010, trebuie să mergem către 32 milioane TEP?

Domnul Corneliu Rotaru declară faptul că nu poate oferi un răspuns clar la această întrebare, explicând că atunci când au început discuțiile cu privire la Directivă, s-a avut în vedere acest scenariu Primes 2007; dacă se reface, ar trebui repus în funcțiune un scenariu de prognoză pornind de la cifrele actuale, astfel încât luând în calcul criza economică, curbele se translatează. La nivelul UE, se spune că s-au luat în calcul și efectele crizei economice; această scădere de 10 milioane TEP poate pune România într-o situație favorabilă, dar cu niște greutăți enorme deoarece sunt niște cheltuieli pentru o scădere cu 10 milioane TEP prin eficiență energetică și sunt alte sacrificii pentru aceeași scădere prin efectul de criză.

Empowered lives.
Resilient nations.

La întrebarea domnului Jeler, **doamna Dumitra Mereuță** răspunde că, mai ales din perspectiva emisiilor de gaze cu efect de seră, anul de bază este 2005. De aceea, s-a ajuns apoi la împărțirea între instalații ETS și non-ETS de 21-10% pentru a se atinge 20% în anul 2020. Modelarea Primes, chiar dacă este din anul 2007, ținta de 20% eficiență energetică se judecă în aceeași termeni cu resursele regenerabile și schimbările climatice. De aceea, nu trebuie să ne cantonăm foarte mult în anul de referință deoarece acesta nu ține decât de modelarea Primes și de jocul relativ la coșul comun UE 27 pe toate celelalte ținte. În unele zone din UE, țintele sunt clare, iar în alte zone din UE, analizele se realizează la coșul comun.

Așadar, depinde de România cât de bine se realizează aceste analize și cât de bine se cunoaște realitatea în țară pe diversele sectoare, astfel încât să ne stabilim ținte de țară în cadrul țintei comune.

Domnul Raul Pop informează participanții cu privire la faptul că atât prezentările, cât și Minuta Întâlnirii vor fi încărcate pe site-ul UNDP, iar *link-ul* va fi transmis, printr-un e-mail, tuturor participanților.

În continuare, domnul Pop prezintă stadiul actual al dezvoltării recomandărilor cu privire la "sărăcia față de combustibil" în cadrul Proiectului, precum și, foarte pe scurt, celelalte componente ale Proiectului, după care dă cuvântul domnului Virgil Mușatescu.

Domnul Virgil Mușatescu informează cu privire la tematica propusă, aceea a "consumatorului vulnerabil de căldură" care se dorește a crea o emulație în rândul participanților la această întâlnire.

Părțile componente ale prezentării sunt următoarele: discutarea și propunerea unei eventuale posibile definiții a "sărăciei față de combustibil", a "vulnerabilității consumatorului", termenul fiind mult mai larg decât cel pe care îl înțelegem în prezent, demonstrarea faptului că problema consumatorului vulnerabil de căldură este o problemă specială, nu o problemă generală încadrată în problema sărăciei, beneficiile serviciilor sociale care ajută la reducerea sărăciei în sistemul existent în țara noastră, o mică critică a sistemului de ajutoare sociale, propunerea unei metodologii privind stabilirea acestui nivel, precum și ce acțiuni trebuie întreprinse din acest moment până la sfârșitul Proiectului. Domnul Mușatescu atrage atenția asupra faptului că reacțiile participanților sunt foarte importante, deoarece Proiectul va propune factorilor de decizie români această metodologie.

În legătură cu definiția "sărăciei", precizată de domnul Mușatescu ("Prin **sărăcie** se înțelege starea unei persoane/familii/grup/comunități manifestată prin lipsa resurselor strict necesare cumpărării bunurilor și serviciilor considerate a asigura nivelul minim de trai într-o perioadă anumită de timp, raportată la condițiile socio-economice ale societății"), **doamna Emilia-Cerna Mladin** are următoarea întrebare: de ce se vorbește despre sărăcie într-o **anumită perioadă de timp**?

Domnul Virgil Mușatescu răspunde cu explicația că această definiție are două părți, și anume prima parte se referă la o definiție generală care apare la nivel legislativ practic în toate țările, însă pentru a se putea cuantifica măsurile, astfel încât să nu se întâmple fenomenul de sărăcie, trebuie să mai existe o metodologie care cântărește ceea ce trebuie făcut. Definiția a fost preluată din sistemul de

Empowered lives.
Resilient nations.

asigurări sociale românesc; acea "perioadă de timp" depinde de modul în care este construit acest sistem (la noi această construcție este o continuare și un compromis față de situația anterioară) și fiecare guvern își alege politicile publice, astfel încât să fie vorba de o perioadă determinată.

Doamna Emilia-Cerna Mladin atrage atenția asupra faptului că posibilitatea unei persoane de a cumpăra bunurile și serviciile necesare nu depinde de politicile și strategiile Guvernului pe o anumită perioadă de timp, ci depinde de posibilitățile pe care le are persoana în cauză la un moment dat.

Domnul Virgil Mușatescu subliniază faptul că sărăcia este un fenomen în mișcare.

Domnul Dumitru Gherdan (reprezentant al Asociației Municipiilor din România) precizează faptul că există o lege care definește gradul de suportabilitate după cum urmează: 20% grad de suportabilitate a costului energiei pentru încălzire din venit, dacă se ia în calcul doar perioada iernii și 10% pe an.

Vizavi de prezentarea domnului Mușatescu, **doamna Lavinia Andrei** are următoarele întrebări: s-a avut în vedere doar metodologia pentru componenta urbană sau și pentru componenta rurală? Apoi, în cazul gospodăriilor din zona rurală care au un venit financiar redus, dar au alte venituri din activitățile pe care le întreprind, în ce fel pot fi echilibrate lucrurile?

Domnul Virgil Mușatescu evidențiază faptul că zona rurală este mai puțin țintită în cadrul Proiectului, dar este clar faptul că și în zona rurală există consumatori vulnerabili. În ceea ce privește alte venituri realizate de persoanele din mediul rural, în momentul de față se ia în calcul ceea ce aceste persoane declară pe propria răspundere.

De asemenea, tot legat de prezentarea domnului Mușatescu, **doamna Emilia-Cerna Mladin** dorește să știe dacă celelalte state membre au un indicator pe care îl folosesc sau pe care îl propun pentru a defini "sărăcia față de energie".

Domnul Virgil Mușatescu precizează că cel mai obișnuit indicator este acel raport cost/venit, dar acesta depinde foarte mult de starea și poziția geografică a țării respective.

Doamna Emilia-Cerna Mladin apreciază faptul că domnul Mușatescu a legat costurile cu energia de performanța clădirilor și subliniază faptul că trebuie studiat ce ar însemna pentru o familie din România venitul minim necesar pentru a acoperi aspecte vitale ale vieții pentru că, de exemplu, 50% dintr-un venit pentru încălzire poate însemna mult sau puțin, depinde dacă celelalte 50% acoperă restul cheltuielilor. Astfel, dacă s-ar folosi și pentru România acest raport costul energiei pentru încălzire necesar/venit este obligatoriu ca restul sumei să acopere celelalte cheltuieli.

Față de precizările doamnei Mladin, **domnul Raul Pop** susține faptul că există și cealaltă fațetă, și anume capacitatea de finanțare. Putem să stabilim indicatorul, la fel nivelul pentru România față de alte țări, apoi trebuie să vedem dacă putem să finanțăm și cât putem să finanțăm.

Doamna Emilia-Cerna Mladin evidențiază faptul că este mult mai corect ca problema să fie ridicată altfel: trebuie clarificată situația în care ne aflăm și abia apoi trebuie să fie căutate sursele de

Empowered lives.
Resilient nations.

finanțare; nu trebuie definită problema în funcție de banii de care se dispune la un moment dat. Aceste corelări între strategii pentru sistemul sanitar, prin politici de eficiență energetică și reducere a gazelor cu efect de seră sunt corecte. Astfel, dacă nu se acordă subvenții, dar se dau ajutoare pentru modernizarea energetică a clădirilor, atunci cheltuielile necesare pentru încălzire sunt mai mici.

Domnul Dumitru Gherdan specifică faptul că până acum câțiva ani, guvernul împreună cu confederațiile sindicale stabileau coșul minim care se *upgrada* periodic, stabilindu-se acel venit în funcție de care se stabilea "dacă ești sau nu sărac".

În prezent prin montarea repartitoarelor, cuantumul s-a schimbat, ajutorul fiind definit ca un maxim, deci limitat ca procent. Atât consumul, cât și faptul că blocul este reabilitat termic influențează cuantumul ajutorului pentru căldură, în sensul că îl coboară. Totuși, conform legislației actuale, ajutorul pentru căldură se ia pe număr de camere.

Doamna Emilia-Cerna Mladin subliniază faptul că repartitoarele de cost nu au nicio legătură cu necesarul de încălzire, iar legat de termoizolare, trebuie corelat cu necesarul de energie pentru încălzire pentru clădirea respectivă, nu cu consumul.

Legat de coșul minim, doamna Mladin consideră că acesta era foarte corect formulat.

Domnul Virgil Mușatescu evidențiază faptul că metodologia propusă se referă la nivelul sărăciei; cât din acest nivel poate fi micșorat prin diverse metode, este o altă chestiune.

În continuare, domnul Mușatescu dă cuvântul **doamnei Dumitra Mereuță** pentru a prezenta o analiză a posibilităților de finanțare pentru reducerea "sărăciei față de combustibil" și o variantă de schemă de obligații, pornind de la cadrul legislativ european și de la structura potențialului de economisire a energiei în România.

Domnul Raul Pop mulțumește doamnei Mereuță și dă cuvântul **doamnei Diana Popuțoia** care prezintă oportunitatea pe care o poate reprezenta transpunerea Directivei 27/2012 în legislația națională pentru introducerea conceptului de "sărăcie față de combustibil" sau, după caz, oferirea unei definiții unitare a noțiunii de "consumator vulnerabil" și pentru introducerea acestei scheme de obligații menționate de doamna Mereuță.

De asemenea, față de discuțiile anterioare din timpul întâlnirii, doamna Popuțoia precizează faptul că OUG 5/2003 a fost abrogată de OUG 70/2011 privind măsurile de protecție socială în perioada sezonului rece care nu definește în mod expres acel grad de suportabilitate, neexistând un act normativ în acest sens. Gradul de suportabilitate poate fi însă dedus, *per a contrario*, din OUG 70/2011 unde se vorbește despre un confort termic de 21 °C și se au în vedere niște plafoane pentru veniturile nete ale populației, plafoane care determină procentul în care persoanele/famiiliile respective sunt ajutate să își acopere factura, fie către societățile de încălzire în sistemul centralizat, fie către furnizorul de gaz, fie pentru achiziția de lemne.

Empowered lives.
Resilient nations.

În ceea ce privește afirmația conform căreia accesul la căldură nu este definit ca atare în România ca un serviciu public, într-adevăr ceea ce este definit ca serviciu public de interes general este sistemul de încălzire centralizată, dar ca atare nu există conceptul potrivit căruia oricine are dreptul de a avea acces la căldură, indiferent de sursă.

Cu referire la noțiunea de "consumator vulnerabil", aceasta există în legislația din România în cadrul OUG 70/2011 și al Legii energiei electrice și a gazelor nr. 123/2012, însă fiecare act normativ conține propria definiție și de aceea apar neclarități, mai ales în contextul Proiectului nostru, marea problemă fiind lipsa unei abordări unitare.

Domnul Raul Pop intervine, specificând faptul că ar fi interesant dacă s-ar investiga și o schemă de finanțare cu privire la fondurile privind ajutoarele sociale deoarece există o legătură, poate nu foarte bine instrumentată, între ajutoarele sociale și accesul la căldură.

În continuare, domnul Pop deschide sesiunea de discuții.

Doamna Raluca Baci (reprezentant Habitat for Humanity România) ne împărtășește un model din practică, din Programul de eficiență energetică al Habitat for Humanity, în special pe partea de implicare a beneficiarilor; este vorba despre îmbunătățirea condițiilor de locuire a familiilor vulnerabile din România. Până în urmă cu trei ani, Habitat for Humanity erau axați exclusiv pe partea de construcții noi; în ultimul timp, au fost abordați de asociațiile de proprietari care și-au dorit o eficientizare termică a clădirilor pe care le aveau în administrare.

Astfel, s-a elaborat o schemă de microfinanțare conform căreia toți beneficiarii plătesc eșalonat investiția pe care au făcut-o în clădirile în care locuiesc. Potrivit schemei de microfinanțare pe trei ani, asociațiile de proprietari se angajează să plătească lunar o sumă pentru acoperirea cheltuielilor. Avantajul a fost acela au fost implicați parteneri care au donat materiale de construcții și au folosit munca voluntară. Schema s-a dovedit foarte de succes, dar potențialul financiar al Habitat for Humanity nu este atât de mare, astfel încât să susțină și mai multe eficientizări.

În aceste condiții, o schemă de microfinanțare pentru populație și pentru asociațiile de proprietari ar fi binevenită; de asemenea, binevenit ar fi și un fond de investiții din care să fie avansate aceste lucrări. La nivelul populației, nevoia și dorința sunt foarte mari, mai ales în condițiile în care în blocurile la care s-au efectuat aceste măsuri de reabilitare termică, scăderea cheltuielilor de întreținere a fost nu cu 30% cât se anticipase, ci aproape cu 50%.

Doamna Gina Petrescu subliniază faptul că, potrivit modificărilor aduse OUG 18/2009 prin OUG 63/2012 pe de o parte, este prevăzută, la nivel local, o taxă pentru reabilitarea termică din care se pot realiza lucrări de creștere a performanței energetice, iar apoi aceste fonduri se recuperează ulterior. Pe de altă parte, tot la nivel local, este permisă implementarea programelor locale de creștere a performanței energetice, aprobate prin hotărâre a consiliului local, fără fonduri de la minister, fonduri structurale sau alte surse; măsurile, clădirile și schemele de finanțare se stabilesc la nivel local.

Empowered lives.
Resilient nations.

Doamna Raluca Baci evidențiază faptul că Habitat for Humanity a implementat măsurile de reabilitare termică sus-menționate în zone foarte sărace în care nici primăria și nici proprietarii/locatarii nu aveau posibilități financiare.

Domnul Grig Moldoveanu (reprezentantul Centrului Pentru Promovarea Energiei Curate și Eficiente în România) atrage atenția asupra faptului că elementul avut în discuție a fost reprezentat doar de venituri. Pe baza experienței altor state europene, poate ar fi bine ca la stabilirea priorităților cu privire la ajutoarele sociale să fie luate în calcul și alte elemente, cum ar fi bunurile pe care le dețin persoanele care solicită ajutor social. În România nu există o astfel de abordare a ceea ce se numea, de pildă, spațiu excedentar.

Doamna Diana Popuțoaia consideră că varianta condiționării cu bunurile nu este o variantă dezirabilă, preferabilă fiind crearea de locuri de muncă sau munca în folosul comunității.

Față de precizările doamnei Popuțoaia, **domnul Grig Moldoveanu** specifică faptul că este vorba în special de oamenii bătrâni care nu mai pot munci, care au un venit redus, dar continuă să locuiască într-un locuință mare.

De asemenea, **domnul Narcis Jeler** consideră că nu este posibil să oblige oamenii să se mute.

Domnul Virgil Mușatescu subliniază faptul că este vorba despre diferențe culturale, despre abordări încă neacceptate la nivelul României. Mai mult, sunt și alte elemente care nu sunt luate în considerare, și anume: venitul se ia pe membru de familie. De exemplu, dacă într-o locuință trăiesc șapte persoane, acestea degajă energie, căldură mai mult decât o face o singură persoană. Ce este de făcut în aceste condiții?

Doamna Emilia-Cerna Mladin precizează că în calculul necesarului de energie pentru încălzire se ține cont și de suprafață, și de numărul persoanelor, și de degajarea de căldură a persoanelor care locuiesc acolo. De aceea, este un calcul corect să comparăm costul necesarului de energie, nu cât consumă cei care locuiesc acolo sau cât declară că au nevoie.

Domnul Corneliu Rotaru îi adresează doamnei Mladin următoarea întrebare: cât se ține cont de aceste lucruri?

Doamna Emilia-Cerna Mladin declară faptul că este clar că aceste aspecte nu sunt deloc neglijate pentru că sunt importante întrucât nu este vorba doar de prezența persoanelor, ci și de faptul că alte acțiuni care conduc la degajarea de căldură (se gătește, se spală etc.) sunt întreprinse în acea locuință pentru toate persoanele care locuiesc acolo.

Doamna Adriana Iftime (președinte al Federației Patronatelor Societăților din Construcții) face câteva precizări legate în primul rând de metodologia care urmează a fi adoptată. Un lucru foarte important, deoarece are o influență însemnată asupra demersului de adoptare a unei metodologii este acela că în România nu există o bază de date la nivel național care să oglindească starea socială a populației. Mai mult, există persoane care solicită ajutor social și îl primesc doar pe baza unei declarații pe propria răspundere că nu au venituri, însă, în realitate ele dețin în alte județe spații

Empowered lives.
Resilient nations.

închiriate sau au alte surse de venit. În acest fel, sunt neîndreptățite alte persoane care ar putea beneficia de aceste ajutoare. De asemenea, doamna Iftime consideră că aceste ajutoare nu trebuie acordate în bani deoarece sunt folosite în alt scop decât acela pentru care au fost acordate.

Doamna Iftime susține continuarea demersurilor de acordare a unor fonduri pentru reabilitarea blocurilor, indiferent care este sursa acestor fonduri, întrucât există foarte multe avantaje ale acestor lucrări de reabilitare.

În ceea ce privește afirmația doamnei Mladin conform căreia trebuie să avem control, doamna Iftime precizează faptul că în anumite momente, trebuie luate decizii politice. De exemplu, Inspectoratul de Stat în Construcții și-a redus foarte mult competența, astfel încât în prezent nu mai verifică calitatea, ci doar legalitatea lucrărilor.

Domnul Narcis Jeler atrage atenția asupra soluțiilor de adoptat și care nu sunt simple, considerând că repartitoarele de cost au un rol foarte important. Referitor la venituri, este o problemă legată de faptul că cel puțin 40% din veniturile de pe cartea de muncă nu sunt veniturile reale și de aceea este destul de greu de realizat o estimare, la final tot statul fiind cel care pierde.

Domnul Jeler adresează câteva întrebări rezultate din informațiile existente în prezentarea doamnei Dumitra Mereuță. O primă întrebare este următoarea: în condițiile în care prin Directiva 31/2010 este prevăzut ca cerințele de performanță energetică să fie rentabile pe durata normală de funcționare, cum se împacă aceste prevederi cu cerința pentru clădirile noi de a fi "cu zero consum de energie"? Cum unim rentabilitatea cu rentabilitatea din punct de vedere al țintelor de eficiență energetică?

A doua întrebare se referă la prevederile din Directiva europeană ca regimul de înălțime să fie P+3? Există o justificare a acestei prevederi care în mod clar afectează România?

Cu referire la Fondul Național de eficiență energetică, care este modalitatea de constituire a acestuia? El se poate constitui ca un fel de coș din care o parte din bani vin de la producătorii/părțile obligate și o altă parte poate să vină din fonduri europene? În acest fel, se constituie un Fond pe baza căruia se poate aplica cu proiecte?

O ultimă întrebare este legată de piața serviciilor energetice; este oportună o astfel de piață? În prezent, totul este reglementat, tarifele sunt fixe; am putea să liberalizăm această piață?

Față de întrebările domnului Jeler, **doamna Dumitra Mereuță** face următoarele precizări: limitarea la regimul de înălțime P+3 rezultă din prevederile Ghidului de finanțare pentru ceea ce se dezvoltă în prezent prin POR.

Doamna Gina Petrescu precizează faptul că nu este vorba decât despre o clasificare pe regimuri de înălțime, nu despre o limitare la regimul de înălțime P+3. Așadar, pot fi reabilite și clădiri cu mai mult de trei etaje, întrucât la baza Ghidului de finanțare se află OUG 18/2009.

Empowered lives.
Resilient nations.

Doamna Dumitra Mereuță continuă cu răspunsurile pentru domnul Jeler; astfel, în ceea ce privește Fondul de eficiență energetică, în spiritul Directivei 27/2012, varianta cu fondul creat și cu fondurile de la UE, în principal pe POR pentru reabilitarea termică a clădirilor poate fi o formulă. Mai mult, nu trebuie uitat sectorul industrial care dezvoltă activități de eficiență energetică prin cerința care există în Ordonanța 22, operând cu serviciile ESCO. Aceste servicii energetice reprezintă servicii specializate care operează în zona eficienței energetice, luând de la început subiectul în responsabilitate, pornind de la auditul energetic, de la măsurile posibile, dezvoltarea unei scheme de finanțare, angajamentele și ducerea până la capăt a proiectului. Eventual, poate fi vorba și de servicii de monitorizare, de mentenanță și de existența unui contract specializat cu privire la modul în care această unitate ESCO își poate recupera banii investiți.

În legătură cu rentabilitatea, este vorba despre durata normată pentru cuantificarea economiei de energie vizavi de ceea ce înseamnă "clădiri noi cu consum de energie zero".

Domnul Raul Pop mulțumește pentru participare și pentru aprecieri, iar în ceea ce privește secțiunea "Concluzii și recomandări", **domnul Virgil Mușatescu** consideră că este mai potrivit ca în urma prelucrării a ceea ce s-a discutat să transmitem tuturor participanților principalele concluzii care au rezultat din această întâlnire.

Lista participanților

Anexa 1

Agenda evenimentului

Anexa 2

Empowered lives.
Resilient nations.

Anexa 1: Lista participanților

Nr. Crt.	Instituție	Nume și prenume	Funcție
1	Centrul Pentru Promovarea Energiei Curate și Eficiente în România	Grig Moldoveanu	Expert
2	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în România	Constantin Miron	Expert
3	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în România	Cristina Bucureasa	Asistent comunicare
4	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în România	Dumitra Mereuță	Expert
5	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în România	Andreea Ihos	Asistent administrativ
6	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în România	Adina Ghidura	Asistent proiect
7	Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice	Laura Dumitrescu	Asistent proiect
8	Autoritatea Națională de Reglementare Pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice	Alexandru Daniel	Director adjunct
9	Autoritatea Națională de Reglementare Pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice	Mihai Doboga	Vicepreședinte
10	Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice	Narcis Jeler	Consilier afaceri europene
11	Terra Mileniul III	Lavinia Andrei	Președinte
12	Institutul de Studii și Proiectări Energetice	Dorina Moncea	Inginer
13	Asociația Inginerilor de Instalații din România	Cristina Dobrescu	Inginer
14	Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice	Gina Țicu	Șef serviciu
15	Federația Patronatelor Societăților din Construcții	Adriana Iftime	Vicepreședinte
16	Fondul Român Pentru Eficiența Energiei	Anca Fodi	Analist Financiar Senior
17	Centrul Regional Pentru Protecția Mediului	Anamaria Stroia	Director
18	Asociația Auditorilor Energetici pentru Clădiri din România	Emilia-Cerna Mladin	Președinte
19	Asociația Municipiilor din Romania - Primăria Sectorului 3, București	Carmen Duca	Șef serviciu

Empowered lives.
Resilient nations.

Nr. Crt.	Instituție	Nume și prenume	Funcție
20	Institutul de Studii și Proiectări Energetice	Anastasiu Mădălina	Key account manager
21	Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice	Bianca Moldovean	Consilier SS
22	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare	Letiția Mandache	Infrastructură Municipală și Mediu
23	Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice	Laura Gheorghe	Consilier SS
24	Universitatea de Arhitectură și Urbanism Ion Mincu	Mihaela Georgescu	Conf. Univ. Dr. Ing.
25	Asociația Română a Antreprenorilor de Construcții	Adrian Florescu	Director general
26	Universitatea Tehnică de Construcții București	Horia Asanache	Prof. Univ. Dr. Ing.
27	Asociația Companiilor de Utilități în Energie	Silvia Vlăsceanu	Director general
28	Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei	Irina Nicolau	Expert
29	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în România	Monica Moldovan	Director Programe
30	Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice	Gina-Elena Petrescu	Manager proiect
31	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în România	Virgil Mușatescu	Expert
32	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în România	Raul Pop	Task Leader
33	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în România	Diana Popuțoaia	Expert
34	Habitat for Humanity România	Raluca Baci	Corporate Engagement
35	Asociația Municipiilor din Romania - Primăria Municipiului București	Dumitru Gherdan	Manager energetic
36	Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei	Corneliu Rotaru	Director
37	Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice	Cristina Petrescu	Consilier SS

Empowered lives.
Resilient nations.

Anexa 2: Agenda evenimentului

09:30 – 10.00	Înregistrarea participanților
10.00 – 10.05	Cuvânt de deschidere – domnul <i>Iulian Matache</i> , Secretar de Stat, Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice
10.05 - 10.10	Cuvânt de deschidere – doamna <i>Monica Moldovan</i> , Director de Programe, UNDP România
10.10 – 10.30	Analiza stadiului transpunerii Directivei 27/2012 privind eficiența energetică și eventuale sugestii cu privire la modalități de sprijin al consultărilor naționale din partea Proiectului UNDP-MDRAP-GEF – domnul <i>Corneliu Rotaru</i> , Director, Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei
10.30 – 10.50	Analiza stadiului transpunerii Directivei 31/2010 privind performanța energetică a clădirilor – doamna <i>Emilia-Cerna Mladin</i> , Președinte, Asociația Auditorilor Energetici pentru Clădiri din România
10.50 – 11.00	Prezentarea stadiului actual al dezvoltării recomandărilor cu privire la "sărăcia față de combustibil" în cadrul Proiectului – domnul <i>Raul Pop</i> , Task Leader, UNDP România
11.00 – 11.20	Pauză de cafea
11.20 – 11.50	Prezentarea propunerii de metodologie de evaluare și definire a "sărăciei față de combustibil" și a pașilor pentru dezvoltarea și implementarea ulterioară a unui plan național de acțiune împotriva "sărăciei față de combustibil" – domnul <i>Virgil Mușatescu</i> , Consultant Național - Eficiență Energetică și Politici de Sărăcie față de Combustibil, UNDP România
11.50 – 12.10	Analiza posibilităților de finanțare pentru reducerea "sărăciei față de combustibil" și prezentarea unei variante de schemă de obligații – doamna <i>Dumitra Mereuță</i> , Expert Național - Finanțări de Eficiență Energetică, UNDP România
12.10 – 12.30	Aspecte privind integrarea conceptului de "sărăcie față de combustibil" în legislația națională – doamna <i>Diana Popuțoia</i> , Expert Național - Politici și Legislație Românească, UNDP România
12.30 – 12.50	Discuții și propuneri ale membrilor Grupului de Lucru pe temele prezentate
12.50 – 13.00	Concluzii și recomandări
13.00	Masă de prânz